

David Sulík

Rodová usadlosť

Úvaha nad ideou „Rodovej usadlosti“

Vo svojej úvahe by som sa chcel zamyslieť nad ideou „Rodovej usadlosti“, myšlienke, ktorá pre ľudí dneška ponúka nádherne možnosti tvorenia vlastného sveta v súlade s Matkou Zemou a celým vesmírom, a možnosti jej uskutočnenia v našich slovenských (českých) podmienkach. Cieľom tejto úvahy je hlavne otvoriť diskusiu, v ktorej by sme spoločne mohli svojimi návrhmi, myšlienkami a pripomienkami prispieť k vyššiemu stupňu uvedomenia a realizácie tejto idei.

Na začiatok si treba uvedomiť, že každá krajina alebo skupina národov má tak, ako každý človek svoje vlastné poslanie. Kým človek má v sebe svoje vlastné duchovné Ja, ktoré ho vedie všetkými jeho inkarnáciami, tak každý národ má svoju národnú dušu, svojho národného anjela, ktorého je cítiť práve v jazyku a celej originálnej kultúre vlastnej pre ten, ktorý národ. V určitých dobách, v súlade s duchovnými rytmami, sa práve jeden národ alebo skupina národov, stáva pre určité obdobie akoby dominantným a udávajúcím tón celej dobe. V histórii tak postupuje štafeta kultúr, ktoré odovzdávajú postupne svoje, v tej dobe nové poznatky celému svetu a neskôr samy upadajú. Podľa R. Steinera od zániku Atlantídy takto nasledoval po sebe rad určujúcich kultúr – Indická, Perzská, Egyptsko-Bábylonska, Grécko-Rímska, v súčasnosti Germansko-Anglosaska a nasledovať má Slovanská-Ruská kultúra. Nová Slovanská kultúra má nastúpiť niekedy po roku 3000 n.l., no už teraz sa vytvárajú základy k jej uskutočneniu. Preto je možné, že aj prostredníctvom Anastázie prišiel takýto impulz, aby sa už teraz, v najohrozenejšom momente pre ľudstvo, začalo práve Rusko zobúdzvať a pripravovať na svoju úlohu vedúcej krajiny budúcej Slovskej kultúry, kultúry skutočného ducha. Aktuálnym poslaním Ruska je tak v prvom rade znovu obnovenie vzťahu k Matke Zemi a vytvorenie spojenia s Otcom Duchom (nebo). Oproti predchádzajúcemu kolektívnemu, inštinktívnemu vzťahu, ktoré bolo u ruského národa až do boľševickej revolúcie veľmi silné, nový vzťah by mal prebiehať na vyššej vedomej individuálnej úrovni.

Anastázia nenavrhuje kolektívne hospodárstvo, ani samostatné sólové hospodárenie, ale ponúka princíp zoskupenia veľkých, jedno hektárových pozemkov do silných osád. Ide o zapojenie individualistického princípu, ktorý je adekvátny dnešnému stupňu vývoja duše vedomej, do seberovného sociálneho bratstva, presne v duchu sociálnej trojčlennosti. Obraz vlastného veľkého statku, je obrazom ľudského individuálneho JA, ktoré centrálnie riadi a pôsobí organizujúco na nižšie duševné a fyzické zložky človeka. Ak je toto JA silné a správne funguje v súlade s vyššími princípmi, tak pôsobí harmonicky a uzdravujúco na celého človeka. No aby takéto JA neupadlo do určitého elitárstva a do pýchy je dobré, ak začne vytvárať

adekvátne svojmu rozvoju aj primerané sociálne väzby. Ak sa dá dokopy viacej takýchto JA v rovnocennom vzťahu so spoločným cieľom, tak sa vytvára skutočné sociálne bratstvo. Presne o to ide vo vytvorení rodových osád o vytvorenie spojenia viacerých samostatných usadlostí, ktoré sú obrazom individuálneho duchovného JA do synergického spojenia a vytvorení spätnej väzby. Každá rodina zvlášť môže byť bohatá a zdravo žijúca vo vlastnom raji, ale spolupráca viacerých takýchto rodín prinesie ešte väčšie bohatstvo a zdravie celej osade a celej spoločnosti. Prostredníctvom takto fungujúcich osád sa môže vytvoriť nádherný, ekologicky čistý a vitálnymi silami plný, fyzický priestor, priestor lásky, v ktorej budú žiť duševne a telesne veľmi zdraví ľudia.

Samotnú existenciu a vyšší zmysel rodových osád vidím ale hlavne v tom, aby sa v nasledujúcich desaťročiach, kedy väčšia časť západného sveta bude vážne ohrozená chorobami, neplodnosťou, stratou duševných a vitálnych síl, mohli nájsť vhodné fyzické podmienky, prostredie pre inkarnáciu veľkého množstva čistých duší, ktoré chcú plne rozvinúť svoje tvorivé sily k prospechu najprv svojej krajiny a potom aj celého sveta. Do tak krásne pripravenej krajiny, s tak nádhernými ľuďmi sa zákonite podľa zákona rovnorodosti, budú postupne vteľovať najvyspelejšie duše z celého sveta. Tie zázračne deti opísané tak pekne v piatej knihe rodiace sa v rodových statkoch sú všetci tí z celého sveta, čo vo svojich minulých životoch ťažko a úprimne bojovali o pravdu a čistotu, o lásku a múdrosť a teraz svoje duchovné poklady chcú rozdávať znovu na Zemi. Za normálnych okolností, by veľmi ťažko hľadali miesto, kde by sa narodili, ale Rusko im túto možnosť za predpokladu rozvinutia nového života môže ponúknuť tak, aby sa dosiahla veľká koncentrácia takýchto duší na jednom mieste práve v tomto kritickom momente vývoja ľudstva v rokoch 2000-2100. To môže priniesť synergický efekt a celková tvorivá sila takýchto nových duší bude ďaleko presahovať ich aritmetický súčet. Tak ako sa píše v 6. knihe, $1+1=3$. Vytvorenie rodových statkov preto vnímam ako prvý krok pre zdravú fyzickú základňu budúcej najprv Ruskej, potom Slovanskej kultúry.

Táto idea je presne uspošobená na ruské podmienky, vychádza z existujúcich reálnych faktov, ktoré sú odrazom historických skutočností. Pozrime sa na ne a neskôr sa zamyslime, z akých skutočností musíme vychádzať my. Tieto fakty sú nasledujúce: V Rusku od doby kolektivizácie až doteraz neexistovala súkromná pôda (okrem v 70-tich rokoch pridelených záhrad), všetko bolo štátne (družstevné). Krátko po boľševickom prevrate v roku 1917, bola najprv úplne zničená šľachta, cirkev a statkári, ktorým bola pôda zobratá. V 20tich a 30tich rokoch nasledovala krutá kolektivizácia, ktorá rozbila celú štruktúru vidieckeho života a spretrhala vzťahy ľudí k pôde. Následkom boli umelé hladomory a vzbury roľníkov, ktoré boli kruto potlačené. Takto boli zničené celé stovky dedín a statkov, vidiecky život ustal. Každý, kto mohol odišiel do mesta. Dediny sa zmenili na osady s rozpadávajúcimi sa domami a starými ľuďmi pracujúcimi v nevykonných kolchozoch, ktoré kapacitne stačili obhospodarovať iba malú časť z bývalých pozemkov, aj to nekvalitne. Ostatná pôda ležala ladom, kolchozy sa rozkrádali, ľudia pili, výsledky hospodárenia sa falšovali a Rusko muselo napr. obilie celé desaťročia dovážať zo Západu. K tomu ešte treba pripočítať druhú svetovú vojnu a nepriaznivý demografický vývoj. V Rusku tak zostali obrovské plochy prázdnej nevyužitej kvalitnej pôdy, oficiálne patriacej štátu. Po páde komunizmu v Rusku neprebehol proces reštitúcie, keďže pôdu nebolo komu fyzicky vracať. Kompletne celá šľachta, statkári, ale aj bežný stredný roľnícky stav bol vyvraždený, zanikol tak dokonale, že ani dokumenty pred revolúcie

dokazujúce bývalé vlastnícke vzťahy neexistujú. Do úvahy treba brať aj rozľahlosť územia Ruska, pomerne rovinný a pahorkatinový charakter a malá hustota obyvateľstva. To všetko bolo Anastáziou vzaté v úvahu a presne vymodelované tak, aby projekt rodových statkov bol pre Rusko tým najoptimálnejším projektom, ktorý sa dá teraz realizovať. Nebude kapacitný problém, keď do sto rokov sa 80% Rusov rozhodne žiť v takýchto rodových statkoch. Projekt „rodovej usadlosti“ sa môže v Rusku stať (a zrejme sa aj stáva) celonárodným masovým programom, akousi duchovno-kultúrnou revitalizáciou, obdobou Marshallovho plánu pre východnú Európu, ktorý sa môže stať kľudne aj politickým programom nejakej ľudovej strany. Jeho realizácia môže na nepoznanie zmeniť v priebehu 50 rokov celú ruskú spoločnosť. Tomuto procesu nahráva aj ústretová daňová politika, keď od 1. januára 2001 má Rusko najnižšie dane z príjmov fyzických osôb v celej Európe a znížili sa aj dane z právnických osôb. Do roku 2004 sa má úplne zrušiť DPH. Súkromní vlastníci pôdy budú platiť iba jednu, pomerne nízku pozemkovú daň. Tiež dôležitá je aj veľkosť vnútorného trhu, otázka cien produkcie a celej poľnohospodárskej politiky, ktorá je odlišná od politiky EÚ. Súkromné poľnohospodárstvo v Rusku nemusí byť dotované a ceny nie sú tak deformované. Dôležitým psychologickým faktorom je aj veľká nezamestnanosť a dlhoročná absencia bežných ľudí vlastniť niečo svoje, čo je predpokladom pre to, že projekt rodových osád im môže poskytnúť pozitívne využitie ich dlho potlačovanej energie tvorivosti a ponúknuť im naplnenie zmyslu života.

Ako je to teda u nás na Slovensku (Česku), ako my môžeme naplňovať ideu rodových statkov, aký najlepší postup zvoliť pri jej realizácii, aby zodpovedal našim stredoeurópskym pomeroch. Na začiatok si objasníme rozdielne ekonomické a historické skutočnosti, ktoré formovali život v Rusku a našej vlasti. Poľnohospodárska pôda u nás bola na rozdiel od Ruska vlastnícky ucelená a pomerne obhospodarovaná, neboli tu také obrovské plochy neobrobenej a nevyužitej pôdy. Reálne vlastnícke vzťahy k zemi na vidieku boli síce kolektivizáciou v 50-tich rokoch porušené a otrásené, ale preŕať úplne sa ich nepodarilo. Dediny a mestečká síce viac alebo menej stratili svoj poľnohospodársky ráz, ale fyzicky zostali zachované. Ľudia na dedine tým, že im zobrali pôdu prestali byť gazdami - samostatnými hospodármi, museli sa väčšinou zamestnať v družstvách alebo v továrňach, ale menšie časti pôdy im predsa zostali stále vo vlastníctve. V 70-tich rokoch sa časť družstiev dokonca vzchopila a vďaka masívnym dotáciám a pridruženým výrobám sa vidiek začal pomerne rozvíjať. Známym je príklad Slušovíc, ktorý sa svojim fungovaním podobal a mohol smelo konkurovať hociktorému väčšiemu potravinovému koncernu zo západu. Samozrejme toto družstevné hospodárenie bolo podobné, ako na výkon orientované farmy na západe neekologické, zamerané na zväčšovanie výnosov za každú cenu. Pôda bola chemicky hnojená, pôvodná štruktúra krajiny bola narušená, medze boli zničené, močiare vyschnuté, koryta riek a potokov presmerované. Ľuďom bol podobne ako na západe ponúknutý konzum v takej deformovanej socialistickej podobe, čo malo uspať ich verejnú spoločenskú angažovanosť. Utlmený tok tvorivej energie bol usmernený do súkromného života, čo sa na dedine prejavilo vlnou horúčkovitej výstavby väčšinou veľkých nevkusných domov. Lepšou podobou využitia tvorivej energie, bolo zvýšenie starostlivosti o vlastné záhradky v priemernej výmere od 3 do 10 árov, ktoré na dedine zostali skoro každému zachované z bývalých majetkov. Aj v mestách začali hromadne vznikať záhradkárске osady, ktoré boli zakladané na štátom ponúkanej nepríliš kvalitnej pôde, čo však bolo mestskými ľuďmi s radosťou privítané. Vznikla tak celá záhradkárska kultúra, často supľujúca chýbajúcu verejnú

spoločenskú aktivitu. Dá sa teda povedať, že skoro každý Slovák z mesta tak mal (má) priamo, alebo nepriamo prostredníctvom príbuzných žijúcich na dedine prístup k pôde. Rodová kontinuita bola tak viac menej zachovaná, vzťah lásky k svojej záhrade sa preniesol naprieč minimálne tromi generáciami. To je veľmi dôležitý psychologický faktor, ktorý môže znamenať, že vo väčšine ľudí, ktorí sa budú snažiť žiť novým spôsobom života, môže nastať dilema medzi voľbou, či opustiť svoju malú záhradku, ku ktorej má vytvorené citové väzby, alebo začať novú líniu pokrvnej a duchovnej kontinuity pri tvorbe svojej veľkej rodovej usadlosti. Naproti tomu v Rusku od doby kolektivizácie, až po 70-té roky, kedy vláda začala prideliť ľuďom záhradky, bola úplná absencia vlastníctva a vzťahu k pôde. Navyše v komunistickom Rusku boli obrovské pohyby ľudí, presuny a premiešania celých národov, vyludnenia rozľahlých oblastí a následne zakladanie nových miest. Často si terajšie generácie vôbec nepamätajú odkiaľ pochádzali ich starí alebo prastarí rodičia, kde majú korene. Rodová kontinuita tak prakticky nebola zachovaná, preto sa projekt rodovej usadlosti stáva projektom psychologicko-spoločenským, projektom zakladajúcim novú rodovú kontinuitu, čo je pre Rusov veľmi významné. Toto sa v duchovnom význame dosť podobá historicko-biblickým udalostiam, spojených s odchodom Židov z Egypta, ich 40-ročnému putovaniu po Sinaji, kde prežili všetky vzťahy s minulosťou a vstupom do novej vlasti, kde začali úplne novú kapitolu svojich ale aj svetových dejín.

S vybudovaním rodovej osady je spojená aj otázka získania dostatočného množstva poľnohospodárskej pôdy. V SR je 2,5 mil. ha poľnohospodárskej pôdy, čo na prvý pohľad vyzerá, že každá rodina by mohla teoreticky mať svoj rodový statok v rozmere 1 ha. Problémom sú ale vlastnícke vzťahy. Z celkovej pôdy až 2 mil. ha patrí buď súkromným osobám, kde je veľmi rozdrobená a roztrúsená do malých výmerov, alebo bývalým družstvám, ktoré sa často transformovali na obchodné spoločnosti a v prípade, keď nevrátili pôdu späť majiteľom, tak na nej vcelku úspešne aj vďaka štátnym dotáciám podnikajú. Zvyšných 0,5 mil. ha je pôda neznámych vlastníkov, patriaca doteraz štátu, ktorá sa však bude v roku 2004 presúvať v zmysle trendu krajín EU k decentralizácii verejnej správy, do vlastníctva regiónov. Samosprávy sú dosť lačné po peniazoch, preto je veľký predpoklad a to hlavne na juhu Slovenska kde je najúrodnejšia pôda, že túto novo získanú pôdu šikovne predajú a prenajmú mnohým domácim, ale o tri roky po vstupe do EU aj zahraničným farmárom. Tiež je veľmi možné, že samosprávy tieto pozemky využijú na výstavbu priemyselných parkov a závodov, prípadne ponúknu ich na výstavbu rodinných domov, čo sa teraz napríklad masovo deje v okolí Bratislavy, ale o pár rokov sa to bude týkať aj zvyšku Slovenska. Už teraz vidno ako sa v lukratívnom pásme do 50 km od Bratislavy, veľké časti poľnohospodárskej pôdy menia na stavebné pozemky, sú porciované do malých niekoľko árových pozemkov a veľmi drahé (od 1000 Sk vyššie za m²) predávané. Toto tiež svedčí o nevedomej túžbe aj keď v deformovanej podobe ľudí z miest, zvlášť z Bratislavy, opustiť mesto a získať vlastný kúsok zeme. Len za posledných 10 rokov sa z BA vysťahovalo približne 30 000 ľudí. Ale tieto nové satelitné mestečka nemajú ten zmysel, aký by mali mať. Ľudia v nich znovu žijú anonymne, nevedia vytvoriť duchovné spojenectvo medzi sebou. Stavajú sa veľké domy na úkor záhrady a tieto sú vytvárané maximálne v podobe sterilného trávniku. Málokto pestuje nejaké plodiny, každý cestuje za prácou do mesta autom. Vytvárané sú celé domčekové štvrte na spôsob amerických predmestí s malými výmerami pozemkov a veľkými domami podľa katalógov, urbanisticky väčšinou vôbec nezapadajúcich do okolitého prostredia.

Domy v bavorskom, sedliackom alpskom štýle sú nezmyselne rozostavené medzi drevenicami na Orave, Kysuciach rovnako ako medzi južanskými dedinkami v podunajskej oblasti, alebo v blízkosti panelových štvrtí.

Akoby ľudia úplne stratili cit pre krajinu a krásu, snažia sa vytvoriť svoj nový priestor unikajúc z mesta a pritom si vytvárajú nové pasce. Takto si svoj priestor lásky nevybudujú, deti keď odrastú odídu od svojich rodičov a v prázdnych veľkých domoch zostanú starí ľudia, ktorí len s ťažkosťami budú udržiavať tieto tak na údržbu nákladne domy. Niečo podobné sa už raz udialo, keď málokto z detí zostalo žiť spolu s rodičmi, v tých veľkých kockatých dedinských domoch postavených v 70-tich a 80-tich rokoch. Radšej si postavili rovnako nezmyselne veľké domy, alebo išli žiť do panelákov do miest a dediny sú dnes plné veľkých prázdnych domov, kde žije jeden alebo dvaja dôchodcovia, ktorí sa väčšinou aj tak krčia len v kuchyni, a ostatné izby ani nevykurujú, lebo je to drahé. A znova sa ľudia nepoučili a znovu opakujú ten istý proces. Akurát nové katalógové domy sú zdanlivo krajšie a modernejšie, hoci sú všetky na jedno kopyto, bez fantázie a bez ducha. O čo krajšie a na dušu dobre pôsobiace sú staré dedinské drevenice alebo hlinené domčeky. Na nové domy si ľudia väčšinou berú veľké hypotéky berúc ako samozrejmosť, že 20 –30 rokov budú mať obaja manželia stále dobrú robotu a zdravie a že ju budú stále schopný splácať. Neuvedomujú si, že si vytvorili závislosť od banky, ktorá ich vďaka úrokom vlastne okráda o ich tvorivú silu. Pritom je faktom, že tak veľa peňazí viazaných v hypotékach je spoločensko-ekonomicky nemorálny stav. Peniaze sú vlastne umŕtvované v nehnuteľnostiach, nehýbu sa. Obeh peňazí je totiž ako krvný obeh. V zdravej ekonomike by mali stále obiehať, aby vytvárali nové reálne hodnoty. Inak sa len hromadia na jednom mieste, čo vytvára podobne ako hromadenie krvi v ekonomickom organizme krajiny poruchy. Ale banky rozmýšľajú egoisticky, pre nich je výhodné dať aj polovicu svojich peňazí do hypoték, riziko kryté nehnuteľnosťami je minimálne a zisk je istý. Pričom im vyhovujú vysoké ceny nehnuteľností, čím vyššie, tým môžu viac požičiavať. Keby si ľudia uvedomili, že viac ako polovica ich peňazí uložených na účtoch v bankách financuje štátny rozpočet, tzn. že financujeme samy seba (napr. v SLSP z 200 mld. SKK aktív je vyše 100 mld., uložených v štátnych dlhopisoch a ŠPP) a ďalšia stále rastúca časť ide do hypoték. Len malá časť z reálne uložených peňazí v bankách ide na úvery živnostníkom, podnikateľom, čiže na vytváranie reálnych hodnôt. Tento stav je neprirodzený a svedčí o deformovanom fungovaní nie len našej ekonomiky, ale aj ekonomík rozvinutých krajín, kde banky diktujú a určujú chod celého hospodárstva pričom ich úloha v ekonomike krajiny by mala byť len doplnková, pomocná nie určujúca dominantná. Kludne sa preto môže stať, že o 10 rokov veľa ľudí nebude schopných splácať svoje domy, prídu o ne a ceny nehnuteľností pôjdu dole, banky nevykážu zisky a málo odvedú na daniach. Alternatívou je potom vlastné financovanie prostredníctvom malých svojpomocných družstiev - záložní, ktoré budú poskytovať bezúročné pôžičky svojim členom po odsúhlasení a kontrole zo strany ostatných členov. Tak by mohli neskôr fungovať a financovať svoje aktivity aj rodové osady. Vďaka tomu a aj vďaka dobrému nastaveniu statkov ako samoregulovateľného systému (permakultúra), by z roka na rok stúpala objem a kvalita ich produktov pri stále nižších vstupov energie, investícii a práce. Rodové osady by dosiahli ekonomickú nezávislosť a tým neboli závisle od vonkajšej ekonomiky, pričom by stúpala aj ich reálna hodnota .

Aká je ale v súčasnosti reálna dostupnosť poľnohospodárskej pôdy u nás? Keďže je malý predpoklad, žeby sa pôda niekedy mohla rozdávať darom, tak ako je to teoreticky možné v Rusku, preto uvažujme pri zaobstarávaní pôdy len s jej kúpou. Cena pôdy na Slovensku sa oficiálne pohybuje od 13-tisíc korún za hektár na hornom Slovensku, až po 75-tisíc za hektár na úrodnom juhu, čo relatívne nie je veľa. V Európskej únii zaplatí kupujúci za poľnohospodársku pôdu v prepočte približne od 70-tisíc korún za hektár vo Švédsku, až po 2,3 milióna v Luxembursku. Priemerná cena poľnohospodárskych pozemkov v Škótsku dosahuje 100-tisíc, vo Francúzsku vyše 140-tisíc a v Nemecku 740-tisíc korún za hektár. To znamená, že ešte aj po niekoľkonásobnom zvýšení, ktoré sa očakáva v súvislosti s novým cenníkom pôdy v novom roku, bude cena našich polí lukratívna pre zahraničných farmárov, ktorých sa údajne celé stovky chystajú usadiť v nových krajinách po rozšírení únie. Napriek dnes ešte stále nízkej cene, je ale veľký problém kúpiť lacnejšie pôdu. Aby som sa prakticky presvedčil o situácii s pôdou v SR, urobil som pokus o kúpu väčšieho množstva pôdy. Cez realitné kancelárie som sa snažil nájsť vhodnú poľnohospodársku pôdu. Ako podmienky som si zadal oblasť západného Slovenska a aspoň 60 ha v jednom kuse, čo je absolútne minimum pre výstavbu osady. Pre Nitriansky a Trnavský kraj nebola od žiadnej realitnej kancelárie v danom čase ani jedna jediná ponuka. V Bratislavskom kraji boli dve ponuky, z toho najväčšia výmera bola 8 ha bývalých viníc v jednom kuse v blízkosti Bratislavy za cenu 250 Sk na m, čo je 2,5 mil. Sk za 1 ha. Samozrejme toto hľadanie bolo len orientačné, ale aj tak vidno, že to so získaním tak veľkého množstva pôdy nebude jednoduché, že majitelia pôdy ju držia, vediac, že po vstupe do EU ceny pôjdu hore. Získať zopár árov sa ešte relatívne dá, ale nájsť v jednom kuse 60 ha a viac schopnej pôdy, ktorú by bolo možné za lacný peniaz kúpiť problém bude. Možno väčšia šanca kúpy sa črtá skôr na strednom Slovensku, alebo na východe, kde sú nižšie ceny a slabšia výstavba závodov ako aj rádoých zástavieb. Tu je zase nevýhodou hornatý terén a značná rozdrobenosť pozemkového fondu väčšiny územia stredného a východného Slovenska.

Na čo musíme ešte prihliadať je naše aktuálne členstvo v EU, kde sa musíme riadiť jej zákonmi a smernicami, čo v niečom môže byť problém a v niečom prínosom. Ako členovia EU budeme mať úplne inú daňovú a poľnohospodársku politiku ako Rusko, budeme musieť prihliadať k tisícom rôznych podmienok. Dôležitý je status, či rodová usadlosť by bola definovaná ako záhrada, farma alebo stavebný pozemok. Od toho by sa odvíjal aký typ dane a v akej výške treba platiť. Pravdepodobne by sme ako majitelia 1 ha pozemku platili pozemkovú daň, vymeranú podľa nových cenových pravidiel, daň z nehnuteľnosti a keby sme chceli komerčne predávať svoje poľnohospodárske produkty, tie by boli zdaňované podľa smerníc EU a museli mať certifikát výrobkov podľa Európskych noriem, ktoré sú veľmi prísne. Veľa vecí by sa dalo ale presadiť účinným lobbingom, pričom by sa členovia viacerých rodových osád museli pre zvýšenie svojho vplyvu spojiť navzájom a spolu s inými ekologickými poľnohospodárskymi združeniami účinne pôsobili na zmenu smerníc a zákonov. Na druhej strane plusom EU je jej podpora ekologických projektov, a alternatívnych foriem energeticky využiteľných zdrojov. Tiež prístup obyvateľov členských krajín EU je dosť uvedomelý o čom svedčí aj trvalo stúpajúci dopyt po ekologicky čistých produktoch, ako aj odpor voči geneticky modifikovaným potravinám. Tak isto existujú reálne možnosti čerpania podpory z fondov EU zvlášť pre prístupujúce krajiny. K tomu musí byť ale jasná štruktúra riadenia osady jej status. Podpora EU sa dá získať konkrétne napr. na výstavbu veternej elektrárne pre

osadu, výstavbu kanalizácie, ciest, škôl, spolu financovanie slnečných kolektorov, atď. Príkladom, môže by obec Cerová na Záhorí , kde zo zdrojov EU postavili veternú elektrárňu a tá bohato kryje potreby obce. Čerpanie fondov EU je ale aktuálna práve teraz a najbližších 5 rokov , neskôr táto možnosť už nebude. Pozitívne je aj to, že EU bude vyvíjať tlak na domáce parlamenty, aby prispôsobili rad svojich zákonov európskej legislatíve, čo môže priniesť aktualizáciu zastaralých ekologických zákonov. Už teraz sme vďaka smerniciam EU prijali záväzok, že v najbližších rokoch zvýšime podiel alternatívnych zdrojov energie (voda, vietor, slnko, biomasa) zo súčasných 3% na 10%.

Aj v prípade, že by sa nám podarilo získať dostatok pôdy, minimálne 70 ha v celku, je možné, že sa to podarí pre jednu osadu, možno aj pre 10, ale viac to už v najbližších desaťročiach nevidím reálne. Pričom potreba, aby aspoň 10% obyvateľov žilo v rodových osadách je na Slovensku minimálne 1000 osád, to je číslo pri ktorom sa naštartuje proces hlbokých a zásadných zmien v celej spoločnosti. Samozrejme je tu na mieste otázka, či by sa nedali vytvárať usadlosti s menšou rozlohou rodových statkov ako je 1 ha. Dali by sa, aj to je cesta, ale to už sa stráca pravý význam sily priestoru, potom sa to stáva už iným projektom. Sila priestoru spočíva práve v rovnomernom štvorcovom tvare (ideálny by bol kruh, ale z praktických dôvodov to nejde) a presnej veľkosti 100x100 m; t.j 1 ha zarasteného aspoň do polovice lesom, ktorý pre jednu rodinu vytvára zdanie, že žije vo vlastnom priestore, čo má dôležitý význam nielen psychologický, ale aj ekologický a zároveň ekonomický. Nie náhodou to Anastázia tak vymodelovala. Podľa jej tvrdenia, menej ako 1 ha je neefektívny, neuživí a nevytvorí takú celistvú 100% sebestačnosť pre rodinu a nevytvorí prebytky, ktoré možno predávať, ako aj dostatočnú zásobu dreva pre vybudovanie vlastného domu. Pri viac ako 1 ha zase vzniká potreba pomoci, alebo najímania cudzích ľudí, čo má zas vplyv na kvalitu plodín. Plodiny by mali byť v kontakte s energiou lásky ľudí, trvalo žijúcich na tom mieste, cudzí ľudia tam prinášajú iné energie, čím sa oslabuje priestor lásky. Pri väčších pozemkoch ako 1 ha, sa už bude skôr jednať o farmu, fungujúcu síce na ekologických zásadách, ale predsa to nie je rodový statok v tom pravom zmysle. Aj podľa zásad permakultúry, ustanovenie správneho fyzického priestoru je prvým dôležitým krokom v ďalšom navrhovaní inteligentnej záhrady. Ekonomická aj ekologická užitočnosť usadlosti exponenciálne stúpa s veľkosťou pozemku až do určitého hraničného stupňa a je priamo závislá od predpokladaného množstva ľudí využívajúceho daný pozemok. Pre jednu 4-5 člennú bežnú rodinu, ktorá sa chce takmer bez použitia mechanizmov permakultúrnym spôsobom nielen starať, ale aj mať osobný citový vzťah s každou rastlinou, je 1 ha tak akurát. Asi je ľahšie stvoriť rajskú záhradu na priestore 1 ha niekde na zelenej lúke v spoločnosti susedov s podobným zmýšľaním dostatočne oddelených od seba, ako na menšom pozemku na dedine so susedmi opačného zmýšľania, ktorí sa budú s vami stále hádať o centimetre spoločného plota, alebo prevísajúce konáre.

Z vyššie spomínaných ekonomických, psychologicko-historických dôvodov, vytváranie rodových usadlostí v takej forme a v takom rozsahu ako v Rusku asi nebude možné. Ťažko sa táto idea môže stať v SR masovým hnutím, národným programom, nie je to pre nás aspoň v tejto chvíli primárne dôležité. Zdá sa mi, že naša vyššia aktuálna duchovná úloha je skôr v mentálnej rovine, t.j. v preberaní najlepších duchovných tradícií zo Západu (antropozofia) a premieňaní ju v slovanskú duchovnú vedu – Sofiológiu. Túto duchovnú vedu, potom môžeme

neskôr odovzdať novému obrozenému Rusku, ako náš dar a príspevok Slovenskej budúcnosti. Tým hodnotu plánov na vytváranie rodových osád v SR samozrejme neznižujem, len sa snažím ich správne zaradiť do celkového duchovného rámca Slovenska. Duchovná obroda môže ísť naraz vo viacerých rovinách, všetko sa môže vzájomne prelínať a ovplyvňovať. Obidve cesty, cesta vytvárania fyzického priestoru lásky prostredníctvom rodových osád, ako aj cesta mentálnej práce pri obrodení vedy, pedagogiky a iných oblastí sú dôležité. Pre tých, čo skutočne cítia, že vytvorenie priestoru lásky je pre nich prioritou, je hlavne určená cesta rodových statkov. Ak sa už rozhodneme vybrať si túto cestu, potom treba správne porozmýšľať ako správne uchopiť inšpirácie Anastázie a ako ich organicky spojiť s už existujúcimi rôznorodými európskymi modelmi, tzv. alternatívneho života. Musíme si uvedomiť, že budovanie rodových osád nie je cieľom samým osebe, ale prostriedkom k sebauvedomeniu sa, k zobudeniu svojho skutočného JA. Ale na rozdiel od Ruska, ktoré vďaka tomuto projektu, akoby v predstihu s víziou 1000 rokov dopredu, pracuje hromadne na aktivácií druhého článku duchovného JA, tzv. budhického tela* (prečisťovanie síl srdca) našou stredoeurópskou úlohou je viac prečisťovať sily myslenia, čiže svoju dušu vedomú a prvý článok duchovného JA, tzv. manas. V prípade prístupu k rodovým osadám, náš najväčší prínos môže byť hlavne vo vytváraní nových metód a postupov ekosofického spôsobu života (permakultúra, biodynamické poľnohospodárstvo) a zdokonaľovaní už existujúcich.

To by súviselo aj s druhou možnosťou pôsobenia, ktorá by bola rovnocenná a pre nás v SR možno aj dôležitejšia, ako je cesta len budovania rodových osád. Tá by spočívala vo vhodnom skombinovaní vybraných prvkov už existujúcich európskych vzorov rôznych duchovno-ekologických usadlostí, ktoré by sa buď použili v rodových osadách, alebo by boli použité samostatne v iných aktivitách. V Európe máme veľa vlastných vzorov alternatívneho spôsobu života, ktoré nás môžu niečím inšpirovať. Spomeniem tri najznámejšie komunity, ktoré svojim charakterom najlepšie vystihujú celé spektrum rôznorodosti európskeho prístupu. Sú to Damanhur, Findhorn a Järna. Asi najznámejšia z nich je talianska komunita Damanhur, ktorá sa stala iniciátorkou tzv. Novej Renesancie. Pri svojej činnosti vychádza z najlepších tradícií západnej a egyptskej mágie, teozofie, a ich následnej aplikácie do každodennej reality. Celá komunita sa skladá z niekoľkých samostatných usadlostí zložených z viacerých rodín žijúcich spoločne. Každá takáto usadlosť sa špecializuje na niečo iné: ekologickému poľnohospodárstvu, umeleckým remeslám, meditáciám, geomanti, liečiteľstvu, obchodu a styku s verejnosťou. Všetkých spája idea budovania spoločného podzemného chrámu, ktorý je zároveň neustále zdokonaľovaným umeleckým dielom, alchymistickým laboratóriom, ale aj miestom obradov, meditácii, tanca a spevu. Prebiehajú tam také aktivity ako cestovanie v čase, astrálne cestovanie, reinkarnačné terapie, práca s elementárnymi bytosťami na záchrane Zeme a práca s vládnucimi duchmi jednotlivých národov a rás. Komunita má vlastné obchodné aktivity, vlastnú menu, školu, posvätné písmo, organizuje kurzy a semináre na rôzne témy (liečiteľstvo, ezoterická fyzika, psychoterapia, atď.), má vypracovaný efektívny a skutočne demokratický systém riadenia. Damanhur sa stále rozširuje, pokračuje tvorba posvätných hájov, amfiteátra, má veľa pobočiek po celom Taliansku a aj inde. Známa je po celom svete svojimi kvalitnými bio-produktmi a umelecky úžitkovými produktmi ako nábytok, textil, keramika, sklo.

Druhým príkladom je komunita na severe Škótska - Findhorn, ktorá je známa hlavne svojim vzťahom k rastlinám. Vďaka kombinácii metód komunikácie s prírodnými bytosťami, permakultúry a biodynamického hospodárenia dokázali na neúrodnej pôde vytvoriť krásne záhrady, polia a sady. Komunita stavia na každodennej fyzickej práci s pôdou, umeleckej činnosti a pravidelných meditáciách a modlitieb. Využívajú sa tam výhradne alternatívne zdroje energie, pričom sa dosahuje skoro úplná energetická a potravinová sebastačnosť. Organizujú sa tam rôzne semináre a kurzy, komunita má vlastnú waldorfskú školu a vlastný druh všeobecne kresťanských obradov. Pričom otvorená je všetkým tradíciám a duchovným technikám celého sveta od zenu, tai-či počnúc až po súfijske tance. Pri oboch týchto komunitách, ktoré fungujú cca 30 rokov je problémom ich spoločné vlastníctvo, vlastníkom pôdy aj nehnuteľností je komunita ako celok, čo kladie dosť veľké nároky na ich obyvateľov a čo je aj podľa mňa dôvodom, prečo počet trvalo žijúcich obyvateľov a ani ich prírastok nie je tak veľký (Damanhur 800, Findhorn-300), aby mohol vo veľkom ovplyvňovať celú taliansku alebo britskú spoločnosť.

Trochu iné je švédske mestečko Järna, ktoré nie je komunitou v pravom slova zmysle. Ide skôr o mimoriadnu koncentráciu rôznorodých a individuálnych antropozofických aktivít na jednom mieste. Z 7500 obyvateľov malého mestečka je až 1000 zapojených nejakým spôsobom do antropozofických aktivít. Sídli tam veľká antropozofická klinika, veľa liečebno-terapeutických centier, waldorfská škola, škola eurytmie, veľa súkromných biodynamických fariem, obchodov, knižníc. Nachádza sa tam kultúrno-duchovné centrum umeleckých aktivít, veľa súkromných lekárov a architektov venujúcich sa organickej architektúre, vyrábajú sa tam liečivá a kozmetika podľa zásad duchovnej vedy. Je tam silné centrum obce kresťanov, sídli tam eko-banka, ktorá financuje na báze solidarity všeobecne prospešné a ekologické projekty. Na rozdiel od Damnhuru alebo Findhornu, ktorých podstata spočíva v budovaní si vlastného systému života nezávisle na existujúcom väčšinovom hospodársko-spoločenskom systéme, v Järne ide skôr o premenu a zapojenie existujúceho systému do služieb dobra. Je to cesta prenikania a premeny a zdá sa, že aspoň v severských krajinách je dosť úspešná. Dobrým príkladom možných aktivít, je aj zapojenie geomantie, čiže znovu obnovenie európskej tradície spolupráce s duchovnými prírodnými bytosťami pri tvorbe a ozdravovaní emocionálnej a mentálnej dimenzie krajiny. V súčasnosti najaktívnejším je známy slovinský umelec a geomant Marko Pogačnik, z ktorého kníh môžeme čerpať praktické rady pre zvyšovanie vitálnej a duchovnej kvality daného priestoru krajiny, či sa už jedná o rodový statok alebo mesto. V Čechách už niekoľko rokov pracuje Pogačnik na ozdravení Prahy a v súčasnosti pripravuje veľký projekt prebudenia a podpory vitálnych síl Strednej Európy, prostredníctvom vytyčovania veľkých, umelecky spracovaných kamenných blokov na dôležitých energetických bodoch.

Na základe týchto skutočností by som si dovoľil navrhnúť nasledujúci postup pre čo najprimeranejší spôsob realizácie ideálov Anastázie v našich pomeroch. Tento spôsob by spočíval v súbežnom priebehu viacerých ciest, a to:

1/ Cesta rodových osád. Tá by spočívala vo vybudovaní dvoch až troch rodových osád presne podľa zásad načrtnutých v knihách o Anastázii, ktoré by spĺňali kritéria zachovania kvality priestoru a susedských vzťahov. Ich hlavnú úlohu a význam by som videl v ich vzdelávaco-výchovnej činnosti v tom naozajstnom ľudskom zmysle. Osady by sa stali akýmisi živými vzormi, inkubátormi nového spôsobu života,

skutočnými centrami novej obrody. Stali by sa hlavným miestom praktického odskúšania zásad permakultúry, ekozáhradníctva, geomantie, atď vo veľkom priestore, k čomu by sa aj organizovali tematický príbuzné semináre a kurzy, ktoré by mohli byť aj zdrojom dodatočných príjmov pre osadu. Išlo by o akúsi uvedomelú a na základe skutočného záujmu regulovanú duchovnú eko - turistiku. K tomu by fungovali školy nového typu pedagogiky 3. tisícročia, kam by sa chodili inšpirovať mnohí učitelia aj laici z celej krajiny. Tieto školy by neboli určené len deťom, ale súčasne by sa stali aj kultúrno-vedeckými centrami, knižnicami, otvorenými pre akékoľvek pozitívne duchovné – aktivity, meditácie a umelecké vystúpenia. Popri tom by samozrejme mohli osadníci predávať svoje bio-produkty, liečivé rastliny a remeselné-umelecké diela. Tieto osady by v realite ukázali čo sa dá uplatniť a použiť ďalej v našich podmienkach. K tejto ceste tiahne v súčasnosti jadro najväčších priaznivcov Anastázie a má potenciál zasiahnuť niekoľko tisíc ľudí z radov hlavne čitateľov kníh V. Megreho.

2/ Cesta vidieckych komunít, prírodná cesta. Je to cesta odchodu na lazy, bližšie k prírode a rozvíjať jednoduchý, skromný, prirodzený a sebestačný život ľudského spoločenstva. Išlo by o návrat k životu našich predkov, odmietnutiu výdobytkov techniky, venovaniu sa poľnohospodárstvu, tradičným remeslám a pestovať staroslovanské zvyky a obrady. Ľudia by žili na samotách v opravených dreveniciach, spolu dve - tri rodiny, a starali sa o malé niekoľko árové hospodárstva. Táto cesta už spontánne vznikla. Na Slovensku existuje už niekoľko takýchto laznických komunít, napr. v Zaježovej, pri Detve atď. Pre túto cestu hovorí nutnosť, že dnes viac ako kedysi je potrebné učiť sa a odovzdávať ďalej tradičné zručnosti a vedomosti, ako žiť v súlade s prírodou, ako sa uživiť z miestnych zdrojov, ako prirodzene pestovať potravu, stavať obydlia, robiť remeslá, liečiť, vzájomne spolupracovať, pretože pri súčasnom trende hrozí, že tieto vedomosti upadnú do zabudnutia. Táto cesta sa čiastočne prekrýva a súvisí aj s oživovaním záujmu o pôvodne slovanské duchovno, návratu k pôvodným prameňom. U nás túto cestu už niekoľko rokov propaguje kruh ľudí okolo p. Švického. Ich cieľom je poznávanie panteónu slovanských bohov, znovu objavovanie a používanie starých rituálov, zvykov, vyrábanie pôvodných nástrojov a odevov, slávenie pôvodných sviatkov, využívanie prírodnej mágie v každodennej činnosti, atď. Hlavne z ich radov pochádzajú ľudia, odchádzajúci z miest na vidiek a oživujúci mŕtve lazy. Je dobré aby boli oboznámení s myšlienkami Anastázie (časť je už informovaná), môže tak vzniknúť prepojenie medzi nimi a ostatnými odlišnými cestami oživovania spoločnosti. Aj pre ľudí čo nejdú ich cestou môžu byť vo veľa veciach prínosom a naopak oni môžu byť obohatení o ďalší rozmer, ktorý im môže dodať väčšiu celistvosť uvedomenia si súvislosti. Touto cestou ide v súčasnosti niekoľko stoviek ľudí a oslovuje hlavne mladých ľudí.

3/ Cesta prenikania a premeny. Toto je najdôležitejšia cesta, ktorej ja osobne dávam v našich podmienkach najväčšiu váhu. Môžeme ju nazvať aj cestou občianskeho aktivizmu, ktorá sa snaží o postupnú premenu spoločnosti akoby zvnútra. Je to spôsob, aby každý človek tu a teraz na tomto mieste svojho pôsobenia, kde sa práve nachádza dokázal bez vydeľovania sa z rámca bežného života začal pozitívne konať a pôsobiť. Pre túto cestu hovorí naliehavá potreba zmeny vedomia čo najväčšieho počtu ľudí, pričom táto zmena vedomia môže byť vo veľkom dosiahnutá práve pomocou využívania všetkých prístupných foriem oslovenia ľudí - cez masmédiá, osvetové kampane, vydávanie čo najväčšieho množstva propagačných materiálov, efektívneho organizovania kurzov a seminárov. Ide o zakladanie celej škály

občianskych združení a nadácii pôsobiacich v oblasti propagácie alternatívneho vzdelávania, ochranárskych aktivít, propagovanie permakultúry a ekologického hospodárenia a spojiť ich s už existujúcimi združeniami, ekologickými farmami, camphillmi, tak aby sa dosiahla vzájomná synergia. To sa už aj čiastočne deje, za čo vďačíme univerzálnym myšlienkam Anastázie, schopnými spojiť na vyššom stupni uvedomenia tak rôznorodé aktivity. V tomto trende zakladania a vytvárania takýchto iniciatív treba pokračovať a podporovať také projekty, ako je ozdravovanie miest, výsadba zelene - posvätných hájov v mestách a okolo miest, oživovanie dedín, propagovanie a šírenie permakultúry medzi záhradkármi a bežnými vidiečanmi na dedinách. Vytvárať tlak na vládu a samosprávy, aby prechádzali postupne na alternatívne zdroje energií. Každý kto má svoju záhradku, alebo vidiecky domček môže hospodáriť v duchu Anastázie, permakultúry a biodynamického poľnohospodárstva a inšpirovať svojich susedov. Každý na Slovensku môže aj bez rodového statku v rodovej osade uskutočňovať sadenie rastlín podľa návodu Anastázie, rozprávať sa s rastlinami, dotýkať sa ich, používať lunárny výsevny kalendár. V mestách si každý môže urobiť záhradku na balkóne, vysádzať stromy, šetriť vodou, energiou. Používať a pestovať liečivé bylinky, venovať sa pozitívnemu umeniu. Občiansky sa angažovať a vyjadrovať k spoločenskému životu. Každý môže začať meditovať, modliť sa za dobro vo svete. Do tohoto pozitívneho pôsobenia by som priradil aj existujúce konštruktívne duchovné prúdy ako sú antropozofia, Sofiológia, všetky aktivity, ktoré konajú už aj teraz niečo konkrétne v ozdravovaní vedy, pedagogiky a celého spoločenského života s cieľom vytvorenia Akadémie duchovných vied a umení.

Tieto cesty realizované dohromady by vytvorili účinný synergický efekt schopný radikálne zmeniť slovenskú (českú) spoločnosť v intervale do 100 rokov tak ako v Rusku, kde sa to deje v pomere 90% prostredníctvom cesty rodových statkov a 10% ostatným spôsobom. U nás by reálna váha vplyvu na radikálnu globálnu zmenu spoločnosti bola rozložená skôr v pomere, 10% pre cestu rodových osád, 10% pre cestu vidieckych komunít a 80% pre cestu premeny a prenikania.

Svoju úvahu skončím želaním, nech všetci prebúdzajúci sa na Slovensku a v Čechách slobodne a svojím vlastným spôsobom začali radostne tvoriť svoju budúcnosť.

David Sulík

2004

** podľa antropozofie sa človek delí na telo, dušu a ducha. Duch je vlastne jadro človeka, jeho večné JA, ktoré prechádza procesom inkarnácií. Pričom samotné duchovné JA sa skladá z troch zložiek: manas (prečistené sily myslenia), budhi (prečistené sily srdca) a atman (prečistené sily vôle).*